

DE L'ANTIC RÈGIM A L'ESTAT LIBERAL (1788–1874)

• La Guerra del Francès i les Corts de Cadis (1788–1814)

L'impacte de la revolució Francesa i la crisi de l'Antic Règim

- S'inicia la Revolució Francesa (1789). A Espanya només fa un any q governa Carles IV.
- Els seus ministres, Floridablanca i srandà, volen impedir l'entrada de propaganda revolucionària.
- El 1793, Espanya entra en guerra amb França Guerra Gran
- Godoy és nomenat primer ministre (1792), però mai serà acceptat per les elits espanyoles.
- Mentre Godoy i Carles IV subordinen cada vegada més la política exterior espanyola a la francesa, l'oposició aristocràtica, amb el suport popular, provoca la crisi de la mateixa monarquia.
- Guerra contra Regne Unit. Flota destruïda a la batalla de Trafalgar (1805).
- Tractat de Fontainebleau, permet a les tropes franceses travessar Espanya per envair Portugal.
- Els sectors que s'oponen a l'aliança amb França, pretenen substituir Carles IV pel seu fill, Ferran.
- Motí d'Aranjuez: destitueixen Godoy i proclamen Ferran VII rei.

La Guerra del Francès (1808–1814)

- Abdicacions de Baiona: Napoleó abdica Carles IV i Ferran VII, nomena el seu germà Josep I Bonaparte rei d'Espanya.
 - Revolució patriòtica: amb les restes dels cossos militars anteriors i la implantació de la quinta es forma un nou exèrcit.
 - A Catalunya es reactiven els miquelets i els sometents, que tenen èxits com les batalles del Bruc i de Bailén.
- Però l'exèrcit napoleònic escombra les tropes espanyoles i britàniques. Recupa Portugal i Andalusia.
- 1812, Napoleó inicia la invasió de Rússia i ha de treure les tropes que manté a Espanya.
 - Conseqüències de la guerra: crisi econòmica, rapinyes, inflació, pobresa, malnutrició, malalties, delinqüència, forta epidèmia de tifus, any de la fam.

Afrancesats i patriotes. nova estructura política

- La societat espanyola es divideix en patriotes i afrancesats.
- Afrancesats: no volen que el país quedi destruït en una guerra i creuen que Napoleó farà les reformes modernitzadores necessàries)
- Govern de Josep I es basa en la Constitució de Baiona, a mig camí entre l'absolutisme i el liberalisme,

permet certes reformes modernitzadores de l'Estat. Fracàs.

- Patriotes formen les juntes governatives: locals, corregimentals, provincials i centrals.
- Dos representants de cada junta provincial formen la Junta Central Suprema, que governa un any i mig y després és substituïda per una regència.

L'aparició del liberalisme: les Corts de Cadis

- Mentre Ferran VII és retingut a França es constitueixen les Corts de Cadis com a sistema polític. Són unicamerals i defensen la sobirania nacional.
- Catalunya és representada per Antoni de Capmany i Jaume Creus.
- Les Corts desmunten l'Antic Règim: canvien la monarquia absoluta per un règim constitucional, l'orde estamental per una societat classista i l'economia feudal per un sistema d'economia capitalista.

La Constitució de 1812

- Sobirania nacional, divisió de poders, restringió de l'autoritat del rei, unitat jurídica, única religió la catòlica, suprimeix la Inquisició, eleccions per sufragi indirecte.

• El regnat de Ferran VII (1814–1833)

El restabliment de l'absolutisme (1814–1820)

- Derrota napoleònica clara a Europa. Napoleó signa el Tractat de Valençay, pel qual restitueix la corona a Ferran VII.
- Les Corts no volen reconèixer el rei fins que hagi jurat la Constitució.
- El desig de Ferran és restaurar la monarquia absoluta i ho fa amb el Manifest dels Perses, en el qual es reclama l'abolició de la Constitució amb el suport militar del capità general Elío.
- L'Antic Règim és restaurat gairebé íntegrament. Es persegueixen els afrancesats i els liberals, que fan pronunciaments contra l'absolutisme, un d'ells, el de Rafael de Riego té èxit.

Trienni Liberal (1820–1823)

- Riego es pronuncia contra l'absolutisme de Ferran VII i l'obliga a acceptar la Constitució de 1812.
- Els moderats volen recuperar l'obra d'aquella etapa restablint la contribució directa, abolint els senyorius feudals, elaborant un nou codi penal i promovent una divisió territorial d'Espanya en províncies.

Decàda Ominosa (1823–1833)

- A la darrera etapa del govern de Ferran VII continua la crisi política.
- Els absolutistes es divideixen en: intransigents o apostòlics(absolutisme pur i dur) i realistes moderats (partidaris d'una amnistia per pacificar els esperits, de no restablir la Inquisició i d'una política econòmica capitalista)

- Problema econòmic: crisi agrícola i comeercial. Els baixos preus dels productes del camps porten els pagesos a la ruïna, i la independència efectiva de les colònies d'Amèrica fa disminuir el moviment mercantil i els ingressos de l'Estat. La hisenda ha dendeutar-se i està a punt de fer fallida.
- Ferran VII se separa del grup absolutista intransigent. Conseqüència: Revolta dels malcontents, lluiten pel restabliment de l'absolutisme.

Independència de les colònies d'Amèrica

- El grup social dels criolls, descendents dels espanyols, domina la societat i l'economia d'Hispanoamèrica per sobre de mestissos, indis i negres.
- Els criolls se senten discriminats a l'hora d'obtenir càrrecs. El monopoli espanyol també crea malestar.
- El factor decisiu que desencadena el procés d'independència és l'ocupació de la Península per Napoleó.
- La independència de les colònies causa perjudici a l'economia i la hisenda espanyola.

La qüestió successòria: la llei sàlica

- Ferran es casa amb Mª Cristina de Nàpols i publica la Pragmàtica Sanció, que anul·la l'anterior llei sàlica i permet l'accés al tron de les dones de la dinastia. Aquell mateix any té una filla, Isabel.
- 1832, Ferran es retira al palau de La Granja per recuperar-se d'una malaltia i M^aCristina assumeix la regència.
- Carles aconseguix que la Pragmàtica Sanció sigui anul·lada.
- En restablir-se Ferran de la malaltia, promulga altra vegada la Pragmàtica Sanció.
- Ferran VII mor el 1833 i deixa com a successora Isabel i com a regent Mª Cristina.
- Els carlins es revoltent en el que fou la primera guerra carlina.

3) La configuració de l'Estat liberal (1833–1868)

- La monarquia d'Isabel II significa l'assentament del model liberal espanyol. Els carlins es revoltent contra el nou ordre de les coses.

La insurrecció dels carlins. La primera guerra carlina (1833–1840)

- L'ideari carlí és resumeix en el lema Déu, pàtria i rei. L'objectiu dels revoltats és derrotar la revolució liberal, i restaurar l'Antic Règim.
- Els carlins només compten amb el suport del clergat i dels camperols de les regions del nord-est. No poden obtenir recursos financers suficients. Les possibilitats d'èxit són minces.

Revolució liberal i formació de grups polítics (1833–1843)

- Mentre es viu la guerra carlista es produeix a Espanya l'empenta definitiva d'una revolució liberal que desmantella les institucions de l'absolutisme.

- Els progressistes nomenen Mendizàbal com a president del govern i aquest es proposa guanyar la guerra carlista quipant un exèrcit de cent mil homes. Per finançar-lo, decreta la desamortització dels béns eclesiàstics.
- L'obra dels progressistes culmina amb la promulgació de la Constitució de 1837, pactada amb els moderats. Pas decisiu cap al liberalisme.
- Espartero, abdica Mª Cristina i es proclama regent.

El govern d'Isabel II i els liberals moderats (1843–1868)

- El fracàs del matrimoni d'Isabel segona amb el comte de Montemolín, ocasiona la segona sublevació carlina a Catalunya, anomenada la Guerra del matiners.

O'Donnell protagonitza un cop contra el Govern. Aquest com militar és aprofitat pels progressistes i pels demòcrates per organitzar un nou moviment revolucionari.

- El Bienni Progressista (1854–1856) és breu però impulsa la modernització de l'economia.
- El 1856 els progressistes són desplaçats del poder per un cop d'estat moderat. O'Donnell prova de reconciliar moderats i progressistes.

El nou ordre liberal: propietat, centralisme, militarització

- A partir de la instauració definitiva del liberalisme, s'estableixen: Corona, exèrcit i partits dinàstics moderats i progressistes.
- Les conductes privades de la reina mare i Isabel II ocasionen el desprestigi de la institució monàrquica: la primera es torna a casar en secret i a la segona se li atribueixen diversos amants.
- Els moderats institueixen un sufragi censatari molt restrictiu que dona dret de vot només a una petita minoria d'homes rics o amb estudis superiors.

L'oposició dels progressistes i demòcrates

- Els liberals progressistes comparteixen amb els moderats l'acceptació de la monarquia, però volen accentuar les característiques liberals del règim: sobirania nacional, divisió de poders, sufragi censatari.
- Els demòcrates acompanyen els progressistes en les insurreccions i les revolucions econtra els governs moderats: sufragi universal, federalisme, abolició de les quintes i els consums.
- El règim moderat es desintegra.
- Retorn de Narvaez com a cap de govern el 1863 amb un sistema dictatorial.
- Narvaez mor el 1868 i el substitueix González Bravo.

4) El Sexenni Revolucionari (1868–1874)

La caiguda d'Isabel II

- Topete es pronuncia contra Isabel II, que s'exilia amb el seu marit, el seu fill i el Pare Claret.

- Des de 1861, la guerra civil nord-americana impedeix el funcionament normal del cotó de la indústria tèxtil cotonera: fam del cotó.

Govern provisional i Constitució de 1869

- Govern provisional de Serrano i Prim.
- El català Figuerola, ministre d'Hisenda, impulsa la modernització econòmica amb la creació de la pesseta.
- S'elabora la Constitució de 1869, en la qual les Corts són bicamerals i reconeixen la sobirania nacional.
- Les Corts disposen de la regència de Serrano, mentre es busca un nou rei.

Amadeu I. El fracàs de la monarquia democràtica

- Amadeu I és proclamat rei i es disposa a ser un rei constitucional, però manca d'arrelament popular.
- Grups socials comencen a prendre posició a favor del partit alfonsí, el projecte de restaració de la monarquia borbònica.

Les causes de inestabilitat. La tercera guerra carlina (1872–1876)

- L'intent de modernització política dut a terme pel Sexenni democràtic no surt bé. La població en conjunt encara no ha assumit la idea que es pot canviar la política per mitjà de vot.
- Els carlistes s'enforteixen, presentant-se com a alternativa monàrquica al destronament d'Isabel II. Es llancen a una tercera guerra carlina.
- Conflictes socials: lluites agràries dels jornalers andalusos causades per *l'anomenada fam de terres*.
- Es difon la ideologia obrerista de l'Associació Internacional de Treballadors (AIT).

La primera república. Els federals

- La dimissió d'Amadeu I crea un buit que és resolt per les Corts amb una solució d'emergència: es proclama la República.
- Els primer president de la República és el català Estanislau Figueres. La República es defineix com a federal, i Figueres és rellevat per Pi i Maragall el 1873..
- L'aixecament cantonalista enfonsa Pi i Maragall i és rellevat per Slameron, que dimiteix per no haver seguit dues penes de mort i és reemplaçat per Castelar, centralista autoritari.
- Pavía efectua un cop d'estat militar i instal·la un govern dictatorial presidit per Serrano.